UKNF | URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące sposobu prezentowania opłat w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

UKNF | URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące sposobu prezentowania opłat w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Styczeń 2022r.

Umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (dalej również: umowa ubezpieczenia z UFK) jest specyficzną odmianą umowy ubezpieczenia, łączącą funkcję ochronną, charakterystyczną dla tradycyjnie pojmowanego ubezpieczenia na życie, z funkcją oszczędnościowo - inwestycyjną. W ramach tej umowy, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do wypłaty świadczenia z tytułu śmierci lub dożycia oraz do lokowania, na ryzyko klienta, zgromadzonych w UFK aktywów pochodzących ze składek, zaś klient zobowiązuje się do zapłaty składki ubezpieczeniowej. W przypadku takiej umowy mamy zatem do czynienia z połączeniem ochrony ubezpieczeniowej z gromadzeniem kapitału.

Umowę ubezpieczenia z UFK cechuje wysoki poziom złożoności i wynikająca z tego trudność zrozumienia przez klientów jej konstrukcji, a przede wszystkim ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem. W szczególności, złożoność umowy ubezpieczenia z UFK przejawia się w sposobie formułowania postanowień tej umowy w zakresie opłat z niej wynikających, do których poniesienia zobowiązuje się klient. Zostało to dostrzeżone przez ustawodawcę, który, w art. 23 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1130, z późn. zm., dalej: ustawa o działalności ubezpieczeniowej), wskazał obowiązkowe elementy tej umowy, w tym, zgodnie z jej art. 23 ust. 1 pkt 5 - tytuły i wysokość opłat pobieranych ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów UFK lub przez umorzenie jednostek uczestnictwa UFK. W ocenie ustawodawcy, z uwagi na znaczną złożoność tej umowy, należy zapewnić klientowi dostęp do pełnej i wyczerpującej informacji na temat opłat z nią związanych. Ustawodawca pozostawił jednakże zakładom ubezpieczeń szeroki margines swobody w zakresie określania tytułów pobieranych opłat. W zakresie opłat umowa ubezpieczenia z UFK jest bowiem kształtowana przede wszystkim w ramach swobody umów. W rzeczywistości jednak, decydujący wpływ na kształt umowy ma zakład ubezpieczeń, ponieważ umowa ubezpieczenia z UFK ma charakter adhezyjny, a negocjowanie jej warunków jest, co do zasady, niemożliwe. W efekcie należy wskazać, że złożoność i nieprzejrzystość postanowień umów ubezpieczenia z UFK w zakresie opisów opłat wynika między innymi ze sposobu prezentowania przez zakłady ubezpieczeń informacji na ten temat, który to sposób nie jest jednolity i uniemożliwia porównanie przez klienta warunków różnych umów. Przeprowadzone badania świadomości konsumentów wskazują, że na polskim rynku ubezpieczeniowym zazwyczaj nie dysponują oni dostatecznym rozeznaniem co do sposobu funkcjonowania umowy ubezpieczenia z UFK[1].

W ramach prac związanych z przygotowaniem decyzji dotyczącej zakazów w przedmiocie wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych – umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym

[1] Np. Raport „Nieprawidłowości na rynku finansowym a ochrona konsumenta" wydany 24 września 2019 r. przez Doradczy Komitet Naukowy przy Rzeczniku Finansowym

funduszem kapitałowym (dalej: „decyzja dotycząca interwencji produktowej")[2], przeprowadzono analizę warunków umów ubezpieczenia z UFK, oferowanych na polskim rynku w latach 2019-2020. W wyniku tej analizy, zidentyfikowano elementy opisów opłat, które negatywnie wpływają na stopień ich przejrzystości.

W funkcjonujących na rynku umowach ubezpieczenia z UFK pojawia się wiele rodzajów opłat, często o złożonej, nieprzejrzystej konstrukcji i zróżnicowanej wysokości. Mogą być one pobierane kwotowo lub jako procent składki ubezpieczeniowej, aktywów UFK lub wypłacanych świadczeń. Ponadto, zakłady ubezpieczeń nie zawsze jednoznacznie wskazują, czy katalog opłat wskazanych w umowach ubezpieczenia z UFK ma charakter zamknięty.

W praktyce, powyższe uniemożliwia przeciętnemu klientowi pełne zrozumienie mechanizmów funkcjonowania umowy ubezpieczenia z UFK i świadome podjęcie decyzji dotyczącej zawarcia takiej umowy, na oferowanych przez zakład ubezpieczeń warunkach. W ocenie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: „UKNF"), opisany powyżej sposób konstruowania umowy ubezpieczenia z UFK w obszarze ponoszonych opłat, sprawia, że nie jest zapewniony odpowiedni poziom ochrony klientów, co przekłada się, w szczególności, na istniejące lub możliwe naruszanie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.

W komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 lipca 2021 r., informującym o wydaniu decyzji dotyczącej interwencji produktowej, wskazano zatem na dalszą potrzebę wzmocnienia ochrony interesów klientów w obszarze umów ubezpieczenia z UFK, w tym w zakresie ujmowania opłat w umowie ubezpieczenia z UFK. Z uwagi na konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony klientów, istotne jest bowiem, aby umowy ubezpieczenia z UFK były konstruowane w sposób, który zapewni transparentny i jednoznaczny opis opłat, do których ponoszenia zobowiązany został klient, w związku z zawarciem tej umowy.

Mając zatem na uwadze cel nadzoru nad rynkiem finansowym, określony w art. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059, z późn. zm.), jako zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, poniżej UKNF przedstawia swoje oczekiwania w zakresie sposobu prezentowania (opisywania) w umowie ubezpieczenia z UFK, opłat wynikających z tej umowy. W ocenie UKNF, zadośćuczynienie tym oczekiwaniom ze strony zakładów ubezpieczeń, zapewni większą przejrzystość i zrozumiałość tych umów, co z kolei zapewni wyższy poziom ochrony klientów i zwiększy poziom zaufania do rynku ubezpieczeń i rynku finansowego.

[2] Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 lipca 2021 r. (sygn. DNM-DNMZWP.6065.79.2021) dotycząca zakazów w przedmiocie wprowadzania do obrotu, dystrybucji i sprzedaży ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych - umów ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

W ocenie UKNF, zawieranie przez zakład ubezpieczeń umów ubezpieczenia z UFK, o poniżej wskazanych cechach w zakresie sposobu opisywania opłat[3], świadczy o prowadzeniu działalności z naruszeniem interesów ubezpieczających i ubezpieczonych:

1. **Umowa ubezpieczenia z UFK nie zawiera informacji, że z jej tytułu pobierane są opłaty[4] odrębnie przez zakład ubezpieczeń oraz przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (dalej: TFI), albo informacja o tych opłatach, pobieranych przez TFI, jest niepełna.**

   Z tytułu umowy ubezpieczenia z UFK zazwyczaj pobierane są przez zakład ubezpieczeń opłaty na pokrycie kosztów związanych z lokowaniem środków pochodzących ze składek ubezpieczeniowych w jednostki uczestnictwa UFK. W umowach ubezpieczenia z UFK, w których środki pochodzące ze składek lokowane są w UFK, których aktywa inwestowane są w fundusze inwestycyjne zarządzane przez TFI, również TFI – niezależnie od zakładu ubezpieczeń – pobiera opłaty. Ciężar ekonomiczny tych opłat ponosi *de facto* klient zakładu ubezpieczeń, gdyż obciążają one aktywa pochodzące ze składek ubezpieczeniowych.

   Analizy przeprowadzone przez UKNF wykazały występowanie w obrocie umów ubezpieczenia z UFK, w których nie zawarto informacji o ww. opłatach, ponoszonych faktycznie ze środków pochodzących z wpłaconych składek przez klienta. Analizy te wykazały również, że w niektórych umowach ubezpieczenia z UFK informacja o tych opłatach była niepełna, tj. wskazano występowanie opłat, jednakże nie określono, czy są one pobierane wyłącznie przez zakład ubezpieczeń, czy również odrębnie przez TFI.

   W ocenie UKNF, z powyższego wynika, że informacja o opłatach pobieranych przez TFI konstruowana jest w sposób nietransparentny, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych. W efekcie występowania w umowach ubezpieczenia z UFK tego rodzaju nietransparentnych informacji, ubezpieczający i ubezpieczony nie mają pełnej wiedzy o opłatach pobieranych z wpłaconych przez nich środków.

2. **Umowa ubezpieczenia z UFK, w zakresie wysokości opłat pobieranych przez TFI, odsyła do stron internetowych, które nie zawierają tej informacji.**

   W umowie ubezpieczenia z UFK zakłady ubezpieczeń, stosują, w zakresie ujawniania informacji na temat wysokości opłat pobieranych przez TFI, rozwiązanie, polegające na odsyłaniu do swoich stron internetowych, stron internetowych TFI, zarządzających aktywami UFK w ramach danej umowy, bądź stron internetowych grupy kapitałowej, do której należy zakład ubezpieczeń i TFI. Jednakże analizy UKNF wykazały, że odnalezienie informacji na temat wysokości opłat, pobieranych przez TFI, na tych stronach

[3] Pod pojęciem „opłaty", którym posługuje się niniejsze Stanowisko, należy również rozumieć, niezależnie od ich nazwy, opłaty, koszty oraz wszelkie inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów UFK lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa UFK

[4] Nazywana również w umowach ubezpieczenia z UFK wynagrodzeniem

internetowych, było utrudnione albo niemożliwe. Niektóre ze stron internetowych wskazanych przez zakłady ubezpieczeń w umowach ubezpieczenia z UFK, nie zawierały zaś w ogóle informacji o aktualnej wysokości powyżej wskazanych opłat.

W opisanych powyżej sytuacjach klient nie ma możliwości bezpośredniego i natychmiastowego zapoznania się z całościową informacją na temat wysokości opłat pobieranych przez TFI. Ponadto, w konsekwencji powyżej opisanej konstrukcji umowy ubezpieczenia z UFK w zakresie informacji o opłatach, klient nie ma również zapewnionej bieżącej informacji o zmianach tych opłat. Aby te informacje pozyskać, zmuszony jest wykazać się odpowiednio dużą aktywnością po swojej stronie – w szczególności powinien nie tylko samodzielnie znaleźć odpowiednią stronę z informacjami o opłatach, ale przede wszystkim powinien wykazać się wiedzą, w tym z zakresu rynku kapitałowego, aby móc odnaleźć i regularnie wyszukiwać właściwe informacje na temat opłat pobieranych przez TFI.

Powyżej opisana praktyka nie zapewnia zatem wystarczającej przejrzystości zasad ujawniania opłat, w szczególności uwzględniając ich zróżnicowanie, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych. W efekcie stosowania opisanej powyżej praktyki, ubezpieczający i ubezpieczony nie mają pełnej i aktualnej wiedzy o tym, jaka jest wysokość opłat, do których ponoszenia są oni zobowiązani.

3. Umowa nie zawiera informacji o otrzymywaniu przez zakład ubezpieczeń od TFI wynagrodzenia z tytułu lokowania środków finansowych pochodzących ze składek ubezpieczeniowych stanowiących aktywa UFK w fundusze inwestycyjne zarządzane przez to TFI, w przypadku gdy zakład ubezpieczeń takie wynagrodzenie pobiera.

UKNF przeprowadził, na przełomie 2019 i 2020 r., badanie obejmujące występowanie premii inwestycyjnej[5] na rynku ubezpieczeń UFK. Z badania wynikło, że spośród 33 analizowanych umów ubezpieczeń z UFK:

- w przypadku 27 umów – zakłady je oferujące otrzymywały od towarzystwa funduszy inwestycyjnych premię inwestycyjną”[6],
- w pozostałych 6 przypadkach – zakłady ubezpieczeń nie otrzymywały takiej premii.

Jednocześnie należy zauważyć, że zakłady ubezpieczeń, które potwierdziły otrzymywanie premii inwestycyjnej, nie zawierały takiej informacji w umowach ubezpieczenia z UFK. W ocenie UKNF, brak zawarcia w umowie ubezpieczenia z UFK informacji o otrzymywaniu

[5] Analiza przeprowadzona przez UKNF, na podstawie informacji przekazanych przez wybrane zakłady ubezpieczeń posiadające łącznie 93% udziału w krajowym rynku umów ubezpieczenia, o których mowa w dziale I grupie 3 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej

[6] Premia inwestycyjna typu „kick-back” każdego rodzaju płatność otrzymywana przez zakład ubezpieczeń od TFI w związku z ulokowaniem środków finansowych pochodzących ze składek ubezpieczeniowych stanowiących aktywa UFK w fundusze inwestycyjne zarządzane przez to TFI

przez zakład ubezpieczeń premii inwestycyjnej typu „kick-back", powoduje, że klient pozbawiony jest informacji istotnej z punktu widzenia jego interesów.

Należy zauważyć, że w przedmiotowej sytuacji, wynagrodzenie wypłacane przez TFI na rzecz zakładu ubezpieczeń, pokrywane z opłat pobieranych przez TFI z aktywów UFK, nabywanych ze środków powierzonych zakładowi ubezpieczeń przez klienta (składek ubezpieczeniowych) jest dodatkowym elementem kosztowym, nie wskazanym w umowie ubezpieczenia z UFK. Z uwagi na niezawarcie w umowie ubezpieczenia z UFK informacji o stosowanej premii inwestycyjnej, klient nie jest świadomy, że jej wypłata na rzecz zakładu ubezpieczeń powoduje, że wartość aktywów, które pochodzą z wpłacanych przez niego składek ubezpieczeniowych, staje się niższa.

Powyżej opisana praktyka nie zapewnia zatem wystarczającej przejrzystości w zakresie zapewnienia klientowi informacji o obciążeniach finansowych, mających wpływ na wartość aktywów stanowiących podstawę wypłaty świadczeń z umowy z UFK, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.

4. **Elementy mające wpływ na ostateczną wartość opłat są zdefiniowane w umowie ubezpieczenia z UFK wyłącznie poprzez odesłanie do zasad ogólnych, określonych w aktach powszechnie obowiązującego prawa.**

UKNF zidentyfikował funkcjonowanie umów ubezpieczenia z UFK, w których opłaty zostały opisane przy użyciu pojęć niezdefiniowanych w tej umowie, z jednoczesnym zastosowaniem odesłania do definicji takich pojęć, ujętych w ramach aktów powszechnie obowiązującego prawa (np. prawa cywilnego). W takiej sytuacji klient nie ma możliwości wyliczenia ostatecznej wysokości opłat bezpośrednio, na podstawie postanowień umowy ubezpieczenia z UFK, lecz jest zmuszony do szukania odpowiedniej definicji w dalszych, niejednokrotnie nieprecyzyjnie sformułowanych regulacjach prawnych. Taka konstrukcja opłaty, zawarta w umowie ubezpieczenia z UFK powoduje, że klient, aby poznać aktualną wysokość opłat, powinien cechować się znajomością właściwych przepisów prawa powszechnego, na które powołano się w umowie albo być w stanie je odnaleźć i prawidłowo zastosować. Tymczasem należy zwrócić uwagę, że zrozumienie przez przeciętnego klienta treści umowy ubezpieczenia z UFK nie powinno wymagać znajomości konkretnych przepisów prawa.

W związku z tym, UKNF stwierdził, że opisy opłat zawarte w umowie ubezpieczenia z UFK, odwołujące się do pojęć zdefiniowanych w aktach prawa powszechnie obowiązującego, wpływają na niską przejrzystość opisu tych opłat oraz generują wysokie ryzyko niezrozumienia przez klienta informacji dotyczącej ostatecznej wysokości opłat, którą będzie on zobowiązany ponieść, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.

5. **Postanowienia umowy określające, z jakiego tytułu opłaty mogą być pobierane przez zakład ubezpieczeń, zawierają pojęcia niezdefiniowane lub sformułowane w sposób, który nie pozwala na stwierdzenie, z tytułu jakich konkretnie czynności, dokonywanych**

przez zakład ubezpieczeń oraz w jakich terminach lub okolicznościach dana opłata jest pobierana.

Zakłady ubezpieczeń, w umowach ubezpieczenia z UFK opisują tytuły, z jakich pobierane są opłaty przy użyciu pojęć niezdefiniowanych w tej umowie. Poza tym, w niektórych umowach ubezpieczenia z UFK, tytuły opłat nie zostały precyzyjnie sformułowane i mogą odnosić się do wielu różnych czynności wykonywanych przez zakład ubezpieczeń. W powyższych sytuacjach klient nie może mieć pewności, z tytułu jakiej konkretnie czynności został zobowiązany do zapłaty.

W ocenie UKNF, nieprecyzyjne lub niejednoznaczne opisanie tytułu pobierania opłat wpływa na niską przejrzystość umowy ubezpieczenia z UFK w omawianym zakresie, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych. W takiej bowiem sytuacji klient nie ma pełnej wiedzy o tym, jaki faktycznie jest tytuł ponoszonej przez niego opłaty.

6. **Brak lub nieprecyzyjne określenie w umowie ubezpieczenia z UFK okoliczności w jakich zakład ubezpieczeń może dokonać indeksacji opłat.**

Niektóre z funkcjonujących w obrocie umów ubezpieczenia z UFK przewidują możliwość indeksacji (waloryzacji) opłat, jednakże bez wskazania w treści takich umów pełnego katalogu okoliczności, w których indeksacja opłat może nastąpić. Postanowienia tych umów, dotyczące zasad indeksacji opłat, zawierały w szczególności odwołania do zmian powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących działalności ubezpieczeniowej, inwestycyjnej lub finansowej, które mogą wpłynąć na zmianę wysokości opłat lub wskazywały na inne okoliczności o charakterze ogólnym i niedookreślonym (np. zmiana interpretacji przepisów prawa), nie pozwalając na jednoznaczną identyfikację przez klienta sytuacji, kiedy taka indeksacja może nastąpić.

Powyższe wpływa na niski stopień przejrzystości umowy ubezpieczenia z UFK w tym zakresie, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych. W efekcie stosowania powyższej praktyki, ubezpieczający i ubezpieczony nie mają bowiem pełnej i aktualnej wiedzy o tym, w jakich konkretnie okolicznościach może dojść do wzrostu wysokości opłat, do ponoszenia których są oni zobowiązani z tytułu tej umowy.

7. **W tabeli opłat, stanowiącej element umowy ubezpieczenia z UFK, nie wymieniono wszystkich opłat wskazanych w treści warunków ubezpieczenia.**

UKNF zidentyfikował również występowanie w obrocie umów ubezpieczenia z UFK, w których treści wskazywano, jakiego rodzaju opłaty będzie ponosił klient, ale jednocześnie nie wymieniano ich wszystkich w tabeli opłat, stanowiącej załącznik do umowy ubezpieczenia. Tymczasem, w ocenie UKNF, główną funkcją tabeli opłat, stanowiącej istotny element umowy ubezpieczenia z UFK, powinno być przekazanie

klientowi, w sposób kompletny i niebudzący wątpliwości, informacji o występujących w tej umowie wszelkich opłatach, do których poniesienia jest on zobowiązany.

Niepełna informacja w ww. zakresie przekłada się na brak przejrzystości takiej umowy ubezpieczenia z UFK i może wprowadzać w błąd. Powyższe wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych, z uwagi na to, że w takiej sytuacji nie mają oni pełnej wiedzy o tym, jakie faktycznie będą ponosili opłaty z tytułu tej umowy.

8. **Tzw. „skorowidz", zawarty w treści warunków ubezpieczenia, zgodnie z art. 17 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w sekcji dotyczącej kosztów oraz wszelkich innych obciążeń potrącanych ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów UFK lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa UFK, nie zawiera dokładnego odesłania do tych postanowień umowy, w których te koszty lub inne obciążenia są określone, tj. nie zawiera wskazania do ostatniego poziomu wielopoziomowej numeracji.**

W obrocie funkcjonują umowy ubezpieczenia z UFK, w których wykaz informacji wskazujący, które postanowienia określają koszty oraz inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów UFK lub poprzez umorzenie jednostek UFK (tzw. skorowidz[7]), sformułowany został w sposób nieprecyzyjny. W szczególności zidentyfikowano przypadki umów, w których w „skorowidzu" była wskazana tylko główna jednostka redakcyjna odnosząca się do kilku różnych postanowień umowy (np. paragraf składający się z kilku punktów), lecz nie była wskazywana najniższa jednostka redakcyjna, w której koszt lub obciążenie zostały uregulowane.

Taki sposób prezentowania w „skorowidzu" postanowień umowy ubezpieczenia z UFK określających koszty i inne obciążenia jest niepełny i może skutkować brakiem pełnej wiedzy klienta o określonych w umowie ubezpieczenia z UFK opłatach, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.

9. **W przypadku, w którym wysokość opłat w umowie ubezpieczenia z UFK jest obliczana z użyciem wskazanych w tej umowie wzorów i pojęć z dziedziny matematyki (w tym matematyki finansowej), brak jest w umowie przykładu obrazującego sposób obliczenia takich opłat z użyciem tych wzorów i pojęć.**

Analizy UKNF wykazały, że zakłady ubezpieczeń, w umowach ubezpieczenia z UFK, sposób obliczenia kwoty danej opłaty przedstawiały za pomocą wzoru, do którego klient powinien samodzielnie wstawić wartości, aby poznać ostateczną wartość tej opłaty. Należy jednakże zauważyć, że zaprezentowane w umowach wzory zawierają wiele

[7] Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zakład ubezpieczeń zawiera w stosowanych przez siebie wzorcach umów, w szczególności w ogólnych warunkach ubezpieczenia, informacje, które postanowienia określają koszty oraz wszelkie inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych

skomplikowanych elementów, które mogą utrudniać (a nawet uniemożliwiać) przeciętnemu klientowi właściwe obliczenie opłaty.

Przykładem są postanowienia umów ubezpieczenia z UFK dotyczące opłat z tytuły ryzyka śmierci, pobierane z rachunku jednostek. W tabelach opłat w umowach ubezpieczenia z UFK zawarte są roczne stawki opłat za ryzyko, zależne od wieku osoby ubezpieczonej. Na podstawie tych stawek obliczana jest kwota opłat za ryzyko pobierana z rachunku jednostek UFK. Sposób obliczenia opłaty za ryzyko nie został jednak przedstawiony ani za pomocą odpowiedniej formuły, ani za pomocą przykładowego obliczenia. W celu przeprowadzenia prawidłowych obliczeń, konieczna jest znajomość i zastosowanie innych parametrów, takich jak: wysokość sumy ubezpieczenia lub liczba posiadanych jednostek UFK oraz ich ceny na dzień przeprowadzania obliczeń.

W opinii UKNF, przeciętny klient nie jest w stanie samodzielnie odtworzyć obliczeń prowadzących do ustalenia wartości opłaty na dany dzień. Taka konstrukcja umów ubezpieczenia z UFK świadczy o niskim poziomie przejrzystości tych umów, co wskazuje na naruszenie interesów ubezpieczających i ubezpieczonych.

UKNF wyraża oczekiwanie, że zakłady ubezpieczeń podejmą działania zmierzające do zapewnienia transparentności przekazywanych informacji na temat opłat w umowach ubezpieczenia z UFK, w szczególności, w zakresie objętym niniejszym Stanowiskiem.

W proces analizy zgodności i ewentualnego (wynikającego z wyników tej analizy) dostosowania działalności zakładu ubezpieczeń do przedmiotowego stanowiska powinny zostać zaangażowane jednostki zakładu ubezpieczeń działające w ramach pierwszej linii obrony, np. jednostki odpowiedzialne za produkty ubezpieczeniowe, jak również jednostki działające w ramach drugiej linii obrony, w tym w szczególności funkcja zgodności z przepisami, poprzez dokonanie stosownych przeglądów i ocen w tym zakresie. Wskazane jest ponadto, żeby audyt wewnętrzny, jako tzw. trzecia linia obrony, dokonał, we wskazanym obszarze, weryfikacji oceny ryzyka oraz adekwatności działań podjętych przez jednostki pierwszej i drugiej linii obrony.

UKNF oczekuje, że oferowane od dnia 1 czerwca 2022 r. umowy ubezpieczenia z UFK będą uwzględniały Stanowisko.

Jednocześnie UKNF informuje, że sposób prezentowania, przez zakłady ubezpieczeń, opłat w umowach ubezpieczenia z UFK, będzie weryfikowany w ramach działań nadzorczych podejmowanych w trybie on-site i off-site.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

ul. Piękna 20

00-549 Warszawa